

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 31/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
Συνεδρίαση της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2018

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μιχαήλ Απέσσος, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Μέλη: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς και Ιωάννης Διονυσόπουλος, Αντιπρόεδροι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Πανταζή, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Ευστράτιος Συνοίκης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτης Παππάς, Σταύρος Σπυρόπουλος, Χρήστος Μητκίδης, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα -Ασημακοπούλου, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας και Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Χουρμούζη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2214.1-3/4642/2017 έγγραφο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής / Διεύθυνσης Ποντοπόρου Ναυτιλίας / 4^{ου} Τμήματος.

Ερώτημα: Ερωτάται α) αν απαιτείται πράξη αποδοχής της δωρεάς από τον Υπουργό Οικονομικών για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της

κυριότητας πλοίου στο Ελληνικό Δημόσιο / Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή μπορεί να θεωρηθεί ότι το πλοίο έχει ήδη περιέλθει στην κυριότητα του Δημοσίου και δύναται να εγγραφεί στα ελληνικά νηολόγια, λαμβανομένων υπόψη της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4182/2013, της σύμβασης υπ' αριθ. MA-14082/30-6-2008, η οποία υπογράφηκε μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για τη μεταβίβαση του πλοίου "ARTHUR M. HUDDLELL", τύπου Λίμπερτυ, από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα, και του από 28-7-2008 σχετικού πιστοποιητικού παράδοσης και αποδοχής, και β) σε περίπτωση που γίνει δεκτό ότι απαιτείται πράξη αποδοχής δωρεάς από τον Υπουργό Οικονομικών, αν απαιτείται η προηγούμενη έκδοση γνωμοδότησης του Κεντρικού Συμβουλίου Κοινωνικών Περιουσιών για την αποδοχή της δωρεάς του πλοίου, δεδομένης της ουσιαστικής αδυναμίας τεκμηρίωσης της αξίας αυτού κατά τον χρόνο της δωρεάς.

Επί του ως άνω ερωτήματος, επί του οποίου εκδόθηκε αρχικά η υπ' αριθ. 109/2017 γνωμοδότηση του Δ' Τμήματος του ΝΣΚ και το οποίο παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Σώματος λόγω της ισοψηφίας των γνωμών που διατυπώθηκαν στη γνωμοδότηση αυτή, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1. Κατόπιν σχετικής εκδήλωσης ενδιαφέροντος του (τότε) Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και σχετικών διακυβερνητικών επαφών που ξεκίνησαν το έτος 2005, εξουσιοδοτήθηκε, με την παρ. 1019 του νόμου 109-364/17-10-2006 «John Warner» Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α., η Κυβέρνηση των Η.Π.Α. και, ειδικότερα, ο Πρόεδρος, να μεταβιβάσει στην Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας το πλοίο SS "ARTHUR M. HUDDLELL", τύπου Liberty, το οποίο κατελκύστηκε το 1943 και παρέμενε στον εφεδρικό στόλο Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α., έχει μήκος 441 ποδών και 6 ιντσών, πλάτος 56 ποδών και 10 ιντσών, βάθος 27 ποδών και 9 ιντσών και ολική χωρητικότητα 7.176 τόνων, με τους όρους που ο Πρόεδρος

θα όριζε, καθώς και επιπρόσθετο εξοπλισμό από άλλα παλαιά πλοία, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως μουσειακό έκθεμα από την Ελληνική Κυβέρνηση. Επιπλέον ορίστηκε (εδάφιο γ' της παραγράφου 1019) ότι ο Πρόεδρος έπρεπε να θέσει ως όρο για τη μεταβίβαση του πλοίου τη διενέργεια από την Ελληνική Κυβέρνηση των πρακτικώς αναγκαίων εργασιών επισκευής του πλοίου σε ναυπηγείο των Η.Π.Α¹.

2. Ακολούθως, στις 4-6-2008 υπεγράφη στον Πειραιά Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Ναυτιλιακής Διοίκησης των Η.Π.Α. και του Υπουργείου Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής της Ελληνικής Δημοκρατίας, στο οποίο γίνεται μνεία της ως άνω διάταξης και αναφέρεται ότι ο Υπουργός Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής της Ελληνικής Δημοκρατίας ζήτησε τη μεταβίβαση του πλοίου για χρήση του ως ναυτικού μουσείου, ότι η μεταβίβαση του πλοίου θα ενισχύσει τις σχέσεις μεταξύ των δύο εθνών και ότι οι υπηρεσίες των δυο κρατών θα εργαστούν από κοινού προκειμένου να δημιουργήσουν μία αμοιβαίως δεκτή συμφωνία μεταβίβασης του πλοίου².

¹ «...SEC. 1019. AUTHORITY TO TRANSFER SS ARTHUR M. HUDDALL TO THE GOVERNMENT OF GREECE.

(a) AUTHORITY TO TRANSFER.—The President is authorized to transfer the ex-Liberty ship SS Arthur M. Huddell to the Government of Greece in accordance with such terms and conditions as the President may determine.

(b) ADDITIONAL EQUIPMENT.—The President is authorized to convey additional equipment from other obsolete vessels of the National Defense Reserve Fleet to assist the Government of Greece in using the vessel referred to in subsection (a) as a museum exhibit.

(c) REPAIR AND REFURBISHMENT IN UNITED STATES SHIPYARD.— To the maximum extent practicable, the President shall require, as a condition of the transfer of the vessel referred to in subsection (a), that the Government of Greece have such repair or refurbishment of the vessel as is needed performed at a shipyard d located in the United States».

² «MEMORANDUM OF UNDERSTANDING BETWEEN THE MARITIME ADMINISTRATION OF THE UNITED STATES OF AMERICA AND THE MINISTRY OF MERCANTILE MARINE, THE AEGEAN & ISLAND POLICY OF THE HELLENIC REPUBLIC

Whereas the John Warner National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2007, Public Law 109-364, section 1019, authorizes the President of the United States of America to transfer to the Government of the Hellenic Republic the ex-Liberty ship S.S. ARTHUR M. HUDDALL (hereinafter the "Vessel") in accordance with such terms and conditions as the President may determine, and also authorizes the President to convey additional equipment from other non-retention National Defense Reserve Fleet vessels to assist the Government of the Hellenic Republic in preparing the Vessel for use as a maritime museum;
Whereas the Ministry of Mercantile Marine, the Aegean & Island Policy of the Hellenic Republic has requested the transfer of the Vessel for use as a maritime museum;
Whereas the transfer of the Vessel from the United States of America to the Hellenic Republic for this purpose would enhance the relations of the two nations;

3. Το εν λόγω πλοίο «μεταβιβάσθηκε» (κατά τη διατύπωση του εγγράφου της ερωτώσας υπηρεσίας) από την Κυβέρνηση των Η.Π.Α. στην Ελληνική Δημοκρατία με την υπ' αριθ. MA-14082/30-6-2008 σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, εκπροσωπούμενων αντίστοιχα από τον τότε Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και από τον Διευθυντή της Ναυτιλιακής Διοίκησης των Η.Π.Α.

4. Η ως άνω σύμβαση έχει ως εξής (αποσπάσματα από την μετάφραση με ημερομηνία 2-12-2008 της μεταφράστριας Χρ. Παπανικολάου, που αποτελεί μέρος του συνημμένου στο ερώτημα φακέλου):

«Σύμβαση Αρ. MA -14082

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ τίθεται σε ισχύ, από σήμερα 1^η Ιουλίου 2008 από και μεταξύ της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (εφεξής αναφερομένης ως ο «Αποδέκτης») και των ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (εφεξής αναφερομένων ως η «Κυβέρνηση») που εκπροσωπούνται από τον ΥΠΟΥΡΓΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ που ενεργεί από και μέσω του ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ (εφεξής αναφερόμενος ως «Διοικητής»).

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ:

ότι, ο Νόμος εξουσιοδότησης Εθνικής Άμυνας John Warner για το οικονομικό έτος 2007 (FY 2007 DOD Auth Act) Δημόσιος Νόμος 109-364, παρ. 1019 εξουσιοδοτεί την Κυβέρνηση των ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ που ενεργεί από και μέσω του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, να μεταβιβάσει στην Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας όλα τα δικαιώματα,

It is understood that the Maritime Administration of the United States of America and the Ministry of Mercantile Marine, the Aegean & Island Policy of the Hellenic Republic share an interest in working together to create a mutually acceptable vessel transfer agreement that would convey the Vessel to the Hellenic Republic for use as a maritime museum.

Signed in Piræus on June 4, 2008, in two copies.»

τους τίτλους και τα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών, για και στο πρώην τύπου -Liberty πλοίο ARTHUR M. HUDDALL (εφεξής αναφερόμενο ως «το πλοίο») καθώς και πρόσθετο εξοπλισμό από άλλα πλοία του Εφεδρικού Στόλου Εθνικής Άμυνας μη παρακράτησης, για να βοηθήσει στην προετοιμασία του πλοίου για λειτουργία ως μουσείου με τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

ότι, ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών έχει μεταβιβάσει αυτή την εξουσία μεταβίβασης στον Υπουργό Μεταφορών και ο Υπουργός Μεταφορών έχει μεταβιβάσει με τη σειρά του αυτή την εξουσία στο Ναυτιλιακό Διοικητή

ότι, ο Αποδέκτης έχει υποβάλλει, σχέδιο εργασιών («το Σχέδιο») στο Ναυτιλιακό Διοικητή όσον αφορά τη μεταβίβαση του πλοίου και ότι το Σχέδιο επανεξετάσθηκε και έγινε αποδεκτό από την Κυβέρνηση ότι, ο Διοικητής έδωσε την άδεια για την εκχώρηση του πλοίου στον Αποδέκτη.

ΗΔΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ, σε σχέση με αυτές τις υποσχέσεις και άλλες καλές και αξιόλογες παροχές και τις αμοιβαίες υποσχέσεις που ακολουθούν τα μέρη συμφωνούν ως εξής:

ΑΡΘΡΟ Ι

Η Κυβέρνηση, ο μόνος ιδιοκτήτης του πλοίου που αναγνωρίζεται με την παρούσα, συμφωνεί να μεταβιβάσει στον Αποδέκτη όλα τα δικαιώματα, τίτλους και συμφέροντα της Κυβέρνησης για και στο πλοίο, στην κατάσταση «ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ, ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ» χωρίς τίμημα.

ΑΡΘΡΟ ΙΙ

(α) Ο Αποδέκτης συμφωνεί ότι

- i) Θα χρησιμοποιήσει το Πλοίο και τον πρόσθετο εξοπλισμό αποκλειστικά για τον σκοπό έκθεσης του ως μουσείο.
- ii) δεν θα χρησιμοποιήσει το πλοίο και τον πρόσθετο εξοπλισμό για σκοπούς εμπορικής μεταφοράς χωρίς τη γραπτή συγκατάθεση του Διοικητή. iii) ...
- vii) δεν θα μεταβιβάσει οποιοδήποτε τίτλο ή έλεγχο του πλοίου σ' οποιοδήποτε τρίτο μέρος χωρίς την έγκριση της Ναυτιλιακής Διοίκησης, εκτός του ότι αυτή η έγκριση δεν θα απαιτείται για την ανακύκλωση ή την διάλυση του πλοίου σύμφωνα με την παράγραφο (viii).
- viii) στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του πλοίου, θα ανακυκλώσει ή διαλύσει

το πλοίο σύμφωνα με όλους τους ισχύοντες νόμους κατά την στιγμή της ανακύκλωσης ή διάλυσης.

(β) Οι όροι (i),(ii),(vii) και (viii) θα είναι υποχρεώσεις που θα συνεχίσουν να συνυπάρχουν με τον τίτλο.

(γ) Κατά την παρεχόμενη στην Κυβέρνηση επιλογή, παράλειψη του Αποδέκτη να συμμορφωθεί μ' οποιαδήποτε από αυτές τις οκτώ υποχρεώσεις θα ακυρώσει την μεταβίβαση του τίτλου του Πλοίου και θα έχει σαν αποτέλεσμα την επιστροφή του τίτλου στην Κυβέρνηση χωρίς καμία περαιτέρω ευθύνη εκ μέρους της Κυβέρνησης. Σ' αυτή την περίπτωση, ο Αποδέκτης, με δικό του κόστος και δαπάνες, θα επιστρέψει το πλοίο στον Εφεδρικό Στόλο James River ή σ' όποιον τόπο συμφωνηθεί αμοιβαία από τα μέρη στην παρούσα.

(δ)...

ΑΡΘΡΟ III

Ο Αποδέκτης αποδέχεται το πλοίο υπό τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

(α) Μεταβίβαση Τίτλου και Παράδοση του πλοίου.

1. Η Κυβέρνηση, σύμφωνα με την εκτέλεση του Πιστοποιητικού Μεταβίβασης και Συμφωνίας, θα εκχωρήσει τον τίτλο και θα μεταβιβάσει το σύνολο του πλοίου και πρόσθετου εξοπλισμού στον Αποδέκτη στην κατάσταση «όπως είναι, όπου είναι» από την ημέρα και την στιγμή κατά την οποία θα δεθεί σκοινί από ρυμουλκό που θα χρησιμοποιήσει ο Αποδέκτης, για να πάρει το πλοίο από το καταφύγιο. Η μεταβίβαση του πλοίου θα λάβει χώρα χωρίς κανένα κόστος για την κυβέρνηση, ενώ ο αποδέκτης θα παραλάβει το πλοίο «ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ, ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ», με ασφάλεια στην περιοχή του Εφεδρικού Στόλου James River, Ft. Eustis VA («ο Στόλος»). Στη συνέχεια, ο Αποδέκτης δεν θα δικαιούται να υποβάλλει ή να βεβαιώσει οποιαδήποτε διεκδίκηση κατά της Κυβέρνησης ή του Διοικητή, σχετικά με οποιεσδήποτε συμφωνίες, εκπροσωπήσεις ή εγγυήσεις, ρητές ή υπονοούμενες που αφορούν την κατάσταση του πλοίου. Η παράδοση του Πλοίου από την Κυβέρνηση και η αποδοχή του από τον Αποδέκτη θα αποτελεί πλήρη εκπλήρωση από την Κυβέρνηση όλων των υποχρεώσεων σύμφωνα με αυτό το Πιστοποιητικό Μεταβίβασης και Συμφωνία. Η Κυβέρνηση με την παρούσα εγγυάται ότι το Πλοίο θα είναι ελεύθερο και καθαρό δεσμεύσεων και βαρών (είτε εγγεγραμμένων είτε όχι) που έχουν δημιουργηθεί από την Κυβέρνηση ή

οποιοδήποτε πρόσωπο διεκδικεί από, μέσω ή υπό την Κυβέρνηση. Κατά την στιγμή της παράδοσης του Πλοίου, θα επιδοθεί στον Αποδέκτη από την Κυβέρνηση επιβεβαίωση με τη μορφή Πιστοποιητικού Παραλαβής - Παράδοσης της μεταβίβασης του τίτλου του Πλοίου στο έντυπο που είναι συνημμένο στην παρούσα. Ο Αποδέκτης αποδέχεται την μεταβίβαση του τίτλου σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στην παρούσα.

2. Ο κίνδυνος απώλειας του Πλοίου θα βαρύνει τον Αποδέκτη από και μετά τη στιγμή που ο τίτλος στο εν λόγω Πλοίο ανήκει στον Αποδέκτη. 3...

6. Ο Αποδέκτης θα μετακινήσει το Πλοίο από τον εφεδρικό Στόλο *James River* σε διάστημα 60 ημερών από την ημερομηνία μετά την ημερομηνία εκτέλεσης αυτού του Πιστοποιητικού Μεταβίβασης και Συμφωνία από τον Διοικητή. Η μη μετακίνηση του Πλοίου από τον Αποδέκτη στο διάστημα που ορίζεται στην παρούσα, χωρίς γραπτή αίτηση για παράταση, θα καταστήσει αυτό το Πιστοποιητικό Μεταβίβασης και Συμφωνία Άκυρο.

(β) Άδειες, Τελωνειακά Τέλη και Φόροι στο Πλοίο.

Ο Αποδέκτης θα εξασφαλίσει όλες τις άδειες που μπορεί να απαιτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε ισχύοντος ομοσπονδιακού, κρατικού ή τοπικού νόμου και θα καταβάλει όλα τα τελωνειακά τέλη, φόρους (περιλαμβανόμενων αλλά μη περιοριζόμενων σε τέλη πώλησης ή χρήσης) και ανάλογες δαπάνες, αν υπάρχουν, που μπορεί να επιβληθούν από την Κυβέρνηση οποιασδήποτε δικαιοδοσίας. Η Ναυτιλιακή Αρχή δεν θα είναι υπεύθυνη για φόρους, τέλη ή άλλα που θα επιβληθούν από οποιαδήποτε Κυβέρνηση, εγχώρια ή αλλοδαπή.

(γ) Περιβαλλοντική ρύπανση.

1. Ο Αποδέκτης θα συμμορφωθεί με όλους τους περιβαλλοντικούς νόμους...

.2...

(στ) Κυρίαρχο Δίκαιο

Αυτή η Σύμβαση θα διέπεται από τους νόμους των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, ΟΙ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, που εκπροσωπούνται όπως προαναφέρθηκε, προέβησαν στην υπογραφή, σφράγιση και παράδοση αυτής της Σύμβασης την 30^η Ιουνίου 2008».

5. Στις 28-7-2008 υπεγράφη το σχετικό πιστοποιητικό παράδοσης και αποδοχής³ από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους των συμβαλλομένων μερών (κατά τη διατύπωση του εγγράφου της ερωτώσας υπηρεσίας), το οποίο έχει ως εξής (σύμφωνα με την από 2-12-2008 μετάφραση της μεταφράστριας Χρ. Παπανικολάου, που περιέχεται στο φάκελο):

«ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ

«ARTHUR M. HUDDLELL»

Δια του παρόντος γίνεται γνωστό προς όλους ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (εφεξής αναφερόμενες ως η Κυβέρνηση) σύμφωνα με τον νόμο μεταβίβασαν, δώρισαν και παραχώρησαν, και με το παρόν μεταβιβάζουν, δωρίζουν, εκχωρούν και παραδίδουν την 28^η Ιουλίου 2008, 8.30 Ανατολική ώρα ΗΠΑ, στον εφεδρικό Στόλο James river Ft Eustis Virginia, στην Ελληνική Δημοκρατία (τον Αποδέκτη) όλα τα δικαιώματα και τίτλους και συμφέροντα για και σε ένα (1) παλαιό πλοίο του Εθνικού Εφεδρικού Αμυντικού Στόλου, το "ARTHUR M. HUDDLELL", («το Πλοίο») μαζί με όλα τα εφόδια και εξοπλισμό οποιασδήποτε φύσης, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις όπως ορίζονται στο Πιστοποιητικό Μεταβίβασης και Συμφωνίας.

Ο Αποδέκτης με το παρόν αποδέχεται την παράδοση, τον τίτλο και τον κίνδυνο από και προς το Πλοίο και επιβεβαιώνει ότι το Πλοίο είναι αποδεκτό σύμφωνα με τους όρους του Πιστοποιητικού Μεταβίβασης και της Συμφωνίας, την ημέρα, την ώρα και στον τόπο που αναφέρεται πιο πάνω».

6. Κατόπιν των ανωτέρω, το πλοίο παραδόθηκε σε μετριότατη κατάσταση και κατέπλευσε ρυμουλκούμενο, αδαπάνως για το Δημόσιο και με έξοδα της ελληνικής ναυτιλιακής κοινότητας, από τις Η.Π.Α. στον λιμένα του

³ «DELIVERY AND ACCEPTANCE CERTIFICATE

Know all men by these presents that the United States of America (herein called the "Government")» has pursuant to law transferred, donated and granted and do hereby transfer, donate, grant and deliver on the 28th day of July, 2008, at 0830 hours U.S. Eastern Daylight Time, at the James River Reserve Fleet, Ft. Eustis Virginia, unto the Hellenic Republic (the "Recipient") all right and title and interest in and to one (1) obsolete National Defense Reserve Fleet vessel, the "ARTHUR M. HUDDLELL" (the "Vessel"), together with all stores and equipment of whatsoever nature, per the terms and conditions as defined in the Certificate and Transfer and Agreement.

The Recipient does hereby accept delivery, title and risk of and to the Vessel and confirms that the Vessel is accepted in accordance with the terms of the Certificate of Transfer and Agreement on the date and at the time and place stated above».

Πειραιά στις 11-1-2009, όπου και παραμένει έως σήμερα, αφού προηγουμένως απαιτήθηκε για τη μεταφορά του προς επισκευή και τον απόπλου του από τις Η.Π.Α., η έκδοση προσωρινού εγγράφου εθνικότητας. Το έγγραφο αυτό εκδόθηκε την 28-7-2008 από το Κεντρικό Λιμεναρχείο Πειραιά επ' ονόματι του Ελληνικού Δημοσίου / Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Έκτοτε η ισχύς του προσωρινού εγγράφου εθνικότητας παρατείνεται συνεχώς κατά το άρθρο 9 ΚΔΝΔ, συνεπεία μη ολοκλήρωσης των απαραίτητων προϋποθέσεων νηολόγησης. Το σημαντικό κόστος μετασκευής, επισκευής, ανακαίνισης και συντήρησης και η μέχρι σήμερα επιμέλεια του πλοίου έχει ατύπως αναληφθεί από το σωματείο «ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», άνευ συμβάσεως με το Δημόσιο.

7. Στο μεταξύ, η ερωτώσα Υπηρεσία απηύθυνε το υπ' αριθ. πρωτ. 3141.1.SVAD8/03/08/12-11-2008 έγγραφο προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων και ζήτησε την έκδοση απόφασης αποδοχής της δωρεάν παραχώρησης του πλοίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του (προϊσχύσαντος) α.ν. 2039/1939.

8. Η Επιτροπή Εθνικών Κληροδοτημάτων, σύμφωνα με το υπ' αριθ. πρωτ. 1115119/4136/A0011// 29-12-2008 έγγραφο της 11^{ης} Διεύθυνσης της Γ.Δ. Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων, ανέβαλε να γνωμοδοτήσει επί του ως άνω ζητήματος, «...προκειμένου να ερευνηθούν και μελετηθούν τα πιο κάτω θέματα: 1) η δυνατότητα αποδοχής από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών της δωρεάς του ως άνω πλοίου, παρότι έχει ήδη υπογραφεί σύμβαση δωρεάς από τον υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, 2) η τυχόν ύπαρξη ή μη νομοθετικής πρόβλεψης για τη δυνατότητα λειτουργίας ενός πλοίου ως μουσείου, 3) η έλλειψη οποιασδήποτε μελέτης για το είδος του μουσείου, τον τρόπο διοίκησης και διαχείρισής του, κάλυψης του αναγκαίου προσωπικού (φύλακες, συντηρητές κλπ), 4) η έλλειψη πρόβλεψης για τις απαιτούμενες για τη λειτουργία του μουσείου δαπάνες και για τον τρόπο κάλυψής τους και άλλα στοιχεία απαραίτητα για να κριθεί αν η δωρεά του πλοίου υπό τον όρο να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά ως μουσείο είναι συμφέρουσα για το Δημόσιο» και ζήτησε τα με α/α 2-4 στοιχεία και πληροφορίες.

9. Σχετικώς, με το υπ' αριθ. πρωτ. 31/φΕρ.02/2009 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής προς την ερωτώσα Υπηρεσία, διατυπώνεται η γνώμη ότι *«η εκ μέρους του αρμοδίου Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών αποδοχή της δωρεάς δεν εμποδίζεται εκ του γεγονότος ότι ο ΥΕΝΑΝΠ υπέγραψε σύμβαση δωρεάς, διότι εκ της υπογραφής της εν λόγω συμβάσεως δεν καταλύεται η αρμοδιότητα του ΥΠΟΙΟ για την αποδοχή της δωρεάς»*.

10. Στη συνέχεια και στο πλαίσιο της διευθέτησης των ζητημάτων που τέθηκαν από την Επιτροπή Εθνικών Κληροδοτημάτων (ανωτέρω σκ. 8), θεσπίστηκε, με το άρθρο 11 παρ. Ε του ν. 3816/2010 (Α' 6), το νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση πλωτών μουσείων ή εκθεμάτων δωρεάς προς το Ελληνικό Δημόσιο.

11. Παραλλήλως, η Διοίκηση προέβη σε σειρά ενεργειών προκειμένου να ανταποκριθεί στις παρατηρήσεις της Επιτροπής Εθνικών Κληροδοτημάτων, εκκινώντας από τη θέση ότι για να θεωρηθεί ότι το εν λόγω πλοίο έχει περιέλθει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου και να καταστεί δυνατή η εγγραφή του στα νηολόγια, απαιτείται η τήρηση των οριζόμενων στη νομοθεσία για τα εθνικά κληροδοτήματα (βλ. από 27-6-2012, 2-11-2012, 11-1-2013, 20-6-2013 και 4-4-2016 ενημερωτικά σημειώματα της ερωτώσας Υπηρεσίας προς τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου).

Ειδικότερα, με το από 4-4-2016 ενημερωτικό σημείωμα, αφού αναφέρεται ότι, *«...2.6 Εν κατακλείδι υπογραμμίζεται ότι για να εγγραφεί το πλωτό μουσείο στο νηολόγιο και να καταχωρηθεί σε αυτό η κυριότητα του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ / ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ απαιτείται να εκδοθεί προγενέστερα σχετική απόφαση από το Υπουργείο Οικονομικών, όπως προβλέπει το άρθρο 3 παρ ν 4182/2013»*, υποβάλλεται σχέδιο νέου αιτήματος προς τη Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών για την αποδοχή της δωρεάν παραχώρησης του πλοίου. Ο Υπουργός δεν ενέκρινε την υποβολή του, αλλά λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή Εθνικών Κληροδοτημάτων είχε αναβάλει να γνωμοδοτήσει (βλ. σχόλιό του της 8-7-2016 επί του από 4-4-2016 ενημερωτικού σημειώματος), αποφάσισε, πριν τη διαβίβαση νέου αιτήματος στο Υπουργείο Οικονομικών, να ζητηθεί

γνωμοδότηση από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αναφορικά με την αναγκαιότητα εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 3 του ν. 4182/2013 στην προκειμένη περίπτωση.

12. Ενόψει των ανωτέρω υποβλήθηκε το εξεταζόμενο ερώτημα, στο οποίο αναφέρεται, επίσης, ότι η ύψωση της ελληνικής σημαίας στο πλοίο «ΕΛΛΑΣ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», κατόπιν εγγραφής του στο ελληνικό νηολόγιο, θα συμβάλει στον εμπλουτισμό της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, ότι μέσω της λειτουργίας του ως πλωτού μουσείου θα αναδειχθεί ο ιστορικός ρόλος αυτής της κατηγορίας των πλοίων στην αναγέννηση και καταξίωση της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς επίσης ότι από τον Οκτώβριο του έτους 2013 έχει καταρτιστεί σχέδιο σύμβασης σχετικά με την ανάθεση της συντήρησης, διαχείρισης και λειτουργίας του ως πλωτού μουσείου στο σωματείο «ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», σύμφωνα με την παράγραφο Ε4 του άρθρου 11 του Ν. 3816/2010, η οποία θα υπογραφεί μετά τη νηολόγηση του εν λόγω πλοίου.

Νομοθετικό Πλαίσιο

13. Στις διατάξεις των **άρθρων 1, 3, 6, 7 και 82 του ν. 4182/2013** «Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» (Α' 287), όπως το άρθρο 3 έχει αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4223/2013 (Α' 287), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1 - Ορισμοί

«Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως:

1. *«Κοινωφελής περιουσία»:* το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται με κληρονομιά, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή για κοινωφελή σκοπό. Ως «κοινωφελής περιουσία» νοείται επίσης και το νομικό πρόσωπο που τα διαχειρίζεται και εκπροσωπεί, εφόσον υπάρχει. Οι όροι «κοινωφελής περιουσία», «περιουσία» και «εθνικό κληροδότημα» ταυτίζονται.

2. *«Συστατική πράξη»:* η διαθήκη ή η πράξη δωρεάς, με την οποία καταλείπεται νόμιμα περιουσία. 3...

4. *«Αρμόδια αρχή»:* είναι ο Υπουργός Οικονομικών και ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2, οι οποίοι ασκούν τις σχετικές αρμοδιότητες δια των οικείων Διευθύνσεων.

5. «Συμβούλιο»: το συλλογικό όργανο με την ονομασία Συμβούλιο Κοινωνοφελών Περιουσιών που γνωμοδοτεί προς την αρμόδια αρχή, συγκροτείται κατά τα άρθρα 6 και 8 και έχει τις αρμοδιότητες του άρθρου 7...».

Άρθρο 3 - Αποδοχή περιουσιών υπέρ του Δημοσίου ⁴

«1. Τις περιουσίες υπέρ του Δημοσίου αποδέχεται ή αποποιείται ο Υπουργός Οικονομικών. Όταν έχει προηγηθεί εκκαθάριση, η σχετική απόφαση εκδίδεται μετά την υποβολή της έκθεσης του εκκαθαριστή ή του προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. ή του προξένου, στις περιπτώσεις που η εκκαθάριση ενεργείται από τα όργανα αυτά. Περίληψη της πράξης αποδοχής ή αποποίησης, που περιλαμβάνει κατά το δυνατόν λεπτομερή και ακριβή περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη αποδοχής επέχει, μετά τη δημοσίευσή της, θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου κατά τις διατάξεις 1956, 1962 και 1963 ΑΚ. Η μεταβίβαση των κινητών περιουσιακών στοιχείων επέρχεται αυτοδικαίως με την έκδοση της πράξης αποδοχής και των ακινήτων με τη μεταγραφή της κατ' άρθρο 1192 του Αστικού Κώδικα. 2...

4. Δωρεές εν ζωή περιουσιών που αποτελούνται αποκλειστικά από κινητά πράγματα συνιστώνται και με ιδιωτικό έγγραφο ή και χωρίς έγγραφο, αν τα κινητά αυτά παραδόθηκαν στο Δημόσιο...».

Άρθρο 6 - Κεντρικό Συμβούλιο Κοινωνοφελών Περιουσιών

⁴ Στις αντίστοιχες προϊσχύσασες διατάξεις του άρθρου 6 του α.ν. 2039/1939 ορίζονταν τα εξής:

«Άρθρον 6 - Αποδοχαί κληρονομιών κληροδοσιών και δωρεών προς το Δημόσιον

1. Πάσας τάς προς το Δημόσιον καταλειπομένας κληρονομίας, ως και τάς υπό όρον κληροδοσίας και δωρεάς αποδέχεται ή αποποιείται ο Υπουργός των Οικονομικών, μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν της Επιτροπής του άρθρ. 32 του Α.Ν. 2039/1939 εκτιμώσης τά συμφώνως τοίς άρθρ. 10, 11 και 12 υποβαλλόμενα στοιχεία. Περίληψις της πράξεως περί αποδοχής της κληρονομίας η υπό όρον κληροδοσίας η δωρεάς υπό όρον, περιλαμβάνουσα κατά το δυνατόν λεπτομερή και ακριβή περιγραφήν των περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται εις εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξις αποδοχής μετά την δημοσίευσιν της έχει την κατά τάς διατάξεις των άρθρ. 1956, 1962 και 1963 του Αστικού Κώδικος ισχύν και θέσιν κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου 2. ... 3. Το Δημόσιον δύναται ν' αποδεχθεί οποτεδήποτε γενομένην προς αυτό δωρεάν μονομερώς και μετά τον θάνατον του δωρητού. 4. Δωρεαί εν ζωή προς το Δημόσιον κινητών πραγμάτων συνιστώνται και δι' ιδιωτικού εγγράφου, είναι δε έγκυροι και άνευ τοιούτου εγγράφου, εφ' όσον παρεδόθησαν τα δωρούμενα αντικείμενα. 5...».

«1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομικών Κεντρικό Συμβούλιο Κοινωφελών Περιουσιών, το οποίο αποτελείται από τα εξής μέλη: α) Έναν Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, ως πρόεδρο, β) ...».

Άρθρο 7 Αρμοδιότητες του Κεντρικού Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών
«Το Κ.Σ.Κ. Περιουσιών γνωμοδοτεί: α) Για την αποδοχή ή αποποίηση περιουσιών προς το Δημόσιο αξίας μεγαλύτερης των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. β) ...».

Άρθρο 82 Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

«1. Όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται και στις κοινωφελείς περιουσίες που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του, ανεξάρτητα από τον τρόπο σύστασής τους ...

3. Αν δεν ορίζεται αλλιώς, οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται και σε περιουσίες για τις οποίες αρμόδια αρχή είναι άλλη, πλην του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ειδικές διατάξεις που αφορούν την ίδρυση και εποπτεία συγκεκριμένων περιουσιών εξακολουθούν να ισχύουν, μπορεί όμως να τροποποιούνται με προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα με το άρθρο 51, για την εναρμόνισή τους με τις διατάξεις του Κώδικα. 4. ...».

14. Στα άρθρα 496 και 498 του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 496

«Η παροχή σε κάποιον ενός περιουσιακού αντικειμένου αποτελεί δωρεά, αν γίνεται κατά τη συμφωνία των μερών χωρίς αντάλλαγμα».

Άρθρο 498

«Για τη σύσταση δωρεάς απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η δωρεά κινητού πράγματος για την οποία δεν συντάχθηκε συμβολαιογραφικό έγγραφο ισχυροποιείται αφότου ο δωρητής παραδώσει το πράγμα στον δωρεοδόχο».

15. Στην παρ. Ε΄ του άρθρου 11 του ν. 3816/2010 (Α΄ 6), ορίζεται:

«Ε. Ρύθμιση θεμάτων διαχείρισης πλωτών μουσείων ή εκθεμάτων δωρεάς προς το Ελληνικό Δημόσιο.

1. Εμπορικά πλοία ιστορικής σημασίας, που περιήλθαν ή περιέρχονται λόγω δωρεάς στο Ελληνικό Δημόσιο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 του α.ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α΄) με σκοπό να χρησιμοποιηθούν ως πλωτά μουσεία ή

εκθέματα, περιέρχονται στη διαχείριση του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

2. Η εγγραφή πλοίων της προηγούμενης παραγράφου στα ελληνικά νηολόγια, καθώς και η διαγραφή τους από αυτά σε περίπτωση διάλυσης ή ανακύκλωσής τους στο τέλος της ωφέλιμης ζωής τους, γίνεται με αίτηση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας... ».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών της Ολομέλειας διαμορφώθηκαν επί του ερωτήματος δύο γνώμες:

16. Κατά τη γνώμη της **πλειοψηφίας**, η οποία απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ. Μιχαήλ Απέσσο, τους Αντιπροέδρους του ΝΣΚ Χρυσάφουλα Αυγερινού, Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά και Ιωάννη Διονυσόπουλο και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Βασιλική Πανταζή, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Ελένη Σβολοπούλου, Ευστράτιο Συνοίκη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Χρήστο Μηκίδη, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα - Ασημακοπούλου, Βασίλειο Κορκίζογλου, Χαράλαμπο Μπρισκόλα και Νικόλαο Καραγιώργη (ψήφοι δεκαεννέα -19), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο), το ερώτημα τίθεται υπό την εσφαλμένη προϋπόθεση ότι η υπό κρίση περίπτωση υπάγεται στον Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών (α.ν. 2039/1939 και ήδη ν. 4182/2013), ο οποίος, όμως, δεν έχει εν προκειμένω πεδίο εφαρμογής, δοθέντος ότι η αναφερόμενη στο ερώτημα συμφωνία δεν αποτελεί δωρεά κατά την έννοια του Αστικού Κώδικα, αλλά συμφωνία μεταξύ κρατών (διακρατική) για την επίτευξη δημόσιου σκοπού, η οποία, κατά ρητή πρόβλεψη των όρων της, διέπεται από το δίκαιο των Η.Π.Α. Επομένως, δεν απαιτείται πράξη αποδοχής αυτής από τον Υπουργό Οικονομικών για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της κυριότητας του αναφερόμενου στην ως άνω συμφωνία πλοίου στο Ελληνικό Δημόσιο (η οποία περιέλευση δεν αμφισβητείται για κάποιο άλλο λόγο), ούτε για να καταστεί δυνατή η εγγραφή του πλοίου στα ελληνικά νηολόγια. Ως εκ τούτου, παρέλκει η εξέταση των λοιπών ζητημάτων που τίθενται με το ερώτημα.

17. Ειδικότερα: από την έναρξη εφαρμογής του ν. 4182/2013, που αποτελεί τον νέο Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών, αρμόδιος για την αποδοχή των κληρονομιών και των δωρεών, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, είναι ο Υπουργός Οικονομικών, καταργούμενης κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης που αντιμετωπίζει το ζήτημα αυτό κατά διαφορετικό τρόπο. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει, όχι μόνον από τη ρητή διατύπωση των σχετικών διατάξεων του νόμου και τη γραμματική ερμηνεία αυτών, αλλά και από τον επιδιωκόμενο από τον νομοθέτη σκοπό, όπως αναφέρεται και στην οικεία αιτιολογική έκθεση⁵. Ο νομοθέτης, αναγνωρίζοντας ότι η αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία των περιουσιών που καταλείπονται για την εκτέλεση κοινοφελών σκοπών, είναι μέγιστης εθνικής σημασίας και ότι η μέχρι τότε διαχείρισή τους παρουσίαζε προβλήματα, λόγω πληθώρας διατάξεων και γραφειοκρατικών διαδικασιών, ανέθεσε στον Υπουργό Οικονομικών την αρμοδιότητα της αποδοχής και αποποίησης όλων, γενικά, των κληρονομιών και των δωρεών που συστήνονται με ή χωρίς τρόπο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, αλλά και υπέρ του συνόλου των φορέων που εντάσσονται στο Δημόσιο Τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης, που τηρείται στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Ν.Σ.Κ. 29/2016).

18. Σχετικώς εφαρμόζονται οι κανόνες του Αστικού Κώδικα, καθώς και οι κανόνες της νομοθεσίας για τα εθνικά κληροδοτήματα (βλέπ. σχετικά την αιτιολογική έκθεση του νόμου, υπό το άρθρο 3), βάσει δε των κανόνων αυτών διαπιστώνεται, μεταξύ άλλων, αν εξυπηρετείται ο κοινοφελής σκοπός υπέρ

⁵ Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4182/2013, αναφέρονται τα εξής:

«Η αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία των περιουσιών που καταλείπονται για την εκτέλεση κοινοφελών σκοπών είναι ζήτημα μέγιστης εθνικής σημασίας τόσο από ηθικής πλευράς, ώστε να τιμάται ο ευεργέτης και να ενισχύεται θετικά η κοινωνική συνείδηση στο δρόμο της ευεργεσίας, όσο και από κοινωνικής πλευράς, ώστε να επιτελούνται οι κοινοφελείς σκοποί και να υποβοηθείται η κοινωνική αποστολή του κράτους. Ωστόσο το υφιστάμενο πλαίσιο διαχείρισης, αξιοποίησης και εποπτείας των κοινοφελών περιουσιών παρουσιάζει ελλείψεις... Είναι γεγονός ότι ο α.ν. 2039/1939 απηχεί τη νομική και οικονομική πραγματικότητα προηγούμενων δεκαετιών και συνιστά ένα βαρύ γραφειοκρατικό πλέγμα που δεν συνάδει με την επιταγή εξυπηρέτησης του κοινοφελούς σκοπού υπέρ του οποίου ετάχθη η περιουσία...».

του οποίου ετάχθη η περιουσία και αν η δωρεά είναι συμφέρουσα για το Δημόσιο, ώστε να γίνει αποδεκτή (βλ. ΝΣΚ 212/2006, 753/1993). Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα, η δωρεά είναι σύμβαση ενοχική, υποσχετική, χαριστική, με την οποία τα μέρη, κατ' ελεύθερη βούληση, συμφωνούν ο μὲν δωρητής να παράσχει στον δωρεοδόχο χωρίς αντάλλαγμα περιουσιακό αντικείμενο, ο δε λήπτης να λάβει την παροχή ως δωρεοδόχος, έτσι ώστε να αυξηθεί η περιουσία του δωρεοδόχου και να μειωθεί η περιουσία του δωρητή κατά το ποσό της παροχής (βλ. ΟΛΝΣΚ 179/2011, ΝΣΚ 61/2013, 262/2007, 212/2006, 753/1993).

19. Στην προκείμενη περίπτωση προκύπτει, ότι το έτος 2005, κατόπιν πρωτοβουλίας του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, ξεκίνησαν διακυβερνητικές επαφές για την παραχώρηση στην Ελλάδα από την Κυβέρνηση των Η.Π.Α. ενός ιστορικής σημασίας, παλαιού και παροπλισμένου πλοίου, για να χρησιμοποιηθεί, αφού ρυμουλκηθεί στην Ελλάδα, ως μουσειακό έκθεμα. Οι επαφές κατέληξαν σε συμφωνία μεταξύ των δυο κρατών, υπογράφηκαν εκατέρωθεν τα σχετικά κείμενα (μνημόνιο συνεργασίας, συμφωνία, πιστοποιητικό παράδοσης και αποδοχής του πλοίου) και το πλοίο ρυμουλκήθηκε από το καταφύγιο του εφεδρικού στόλου των Η.Π.Α., όπου βρισκόταν, μέχρι το ναυπηγείο στο Νόρφολκ για τις αναγκαίες, κατ' αρχήν, επισκευές, και από εκεί στον Πειραιά, όπου έφτασε το 2009. Ειδικότερα, στην υπ' αριθ. ΜΑ 14082/30-6-2008 συμφωνία, που υπεγράφη σχετικά, περιέχονται όροι και καθορίζεται η διαδικασία για τη μεταβίβαση του πλοίου, το οποίο ανήκε στον εφεδρικό στόλο Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α., προβλέπονται δε, μεταξύ άλλων, ο τρόπος πιστοποίησης της μεταβίβασης του πλοίου, οι περιπτώσεις που συνιστούν λόγους ακύρωσης της μεταβίβασης και επιβάλλουν την επιστροφή του τίτλου και του πλοίου με κόστος της ελληνικής κυβέρνησης και ορίζεται τέλος ρητά ότι η συμφωνία διέπεται από τους νόμους των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

20. Από τη συμφωνία καθώς και τα λοιπά προκύπτοντα περιστατικά συνάγεται ότι πρόκειται για διακρατική συμφωνία, που καταρτίστηκε μεταξύ κυρίαρχων κρατών για την εξυπηρέτηση σκοπού εθνικής εμβέλειας, ήτοι για την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των δύο εθνών και δεν πρόκειται για σύμβαση δωρεάς κατά την έννοια του Αστικού Κώδικα. Συνεπώς, η υπό κρίση

συμφωνία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4182/2013 (ή του προϊσχύσαντος α.ν. 2039/1939) και δεν απαιτείται η αποδοχή της, ως δωρεάς, από τον Υπουργό Οικονομικών, κατά τη διαδικασία και τις προβλέψεις του νόμου αυτού, δηλαδή δεν απαιτείται, μεταξύ άλλων, να διαπιστωθεί αν είναι συμφέρουσα με βάση οικονομικά κριτήρια για το Δημόσιο, προκειμένου να εγγραφεί το πλοίο στα ελληνικά νηολόγια. Αντίθετη ερμηνευτική προσέγγιση δεν μπορεί να θεμελιωθεί στη μεταγενέστερη της συμφωνίας διάταξη της παραγράφου Ε του άρθρου 11 του ν. 3816/2010, καθόσον η διάταξη αυτή δεν ορίζει τον τρόπο με τον οποίο περιέρχονται στο Δημόσιο κατά κυριότητα ιστορικής σημασίας πλοία για να χρησιμοποιηθούν ως πλωτά μουσεία ή εκθέματα, αλλά ορίζει ότι, σε περίπτωση που αυτά αποτελούν αντικείμενο δωρεάς, την οποία αποδέχεται το Δημόσιο κατά τη νομοθεσία περί εθνικών κληροδοτημάτων, περιέρχονται στη διαχείριση του αρμόδιου για τη ναυτιλία Υπουργείου, ορίζοντας, περαιτέρω, τους όρους υπό τους οποίους αυτή ασκείται.

21. Περαιτέρω, εφόσον η ως άνω συμφωνία διέπεται (κατά ρητή πρόβλεψη αυτής) από το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, το δίκαιο αυτό τυγχάνει εφαρμογής προκειμένου να διαπιστωθεί αν η συμφωνία αυτή έχει ως συνέπεια τη μεταβίβαση της κυριότητας του πλοίου στο ελληνικό κράτος (περί του οποίου, πάντως, δεν προκύπτει από το έγγραφο του ερωτήματος, η ύπαρξη σχετικού προβληματισμού).

22. Κατά τη γνώμη της **μειοψηφίας**, η οποία απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Γεώργιο Κανελλόπουλο, Δήμητρα Κεφάλα, Γεώργιο Ανδρέου, Δημήτριο Αναστασόπουλο, Δημήτριο Μακαρονίδη, Παναγιώτη Παππά, Σταύρο Σπυρόπουλο και Γεώργιο Γρυλωνάκη (ψηφοί οκτώ - 8), η υπό κρίση συμφωνία αποτελεί δωρεά κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 4182/2013 και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής αυτού, λαμβάνοντας υπόψη και τις διατάξεις της παραγράφου Ε του άρθρου 11 του ν.3816/2010, καθώς και την έλλειψη αντίθετης ρύθμισης. Συνεπώς, απαιτείται, κατ' αρχήν, αποδοχή της από τον Υπουργό Οικονομικών, προκειμένου να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της κυριότητας του πλοίου του ιστορικού στο Ελληνικό Δημόσιο / Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Απάντηση

23. Ενόψει των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι ο Κώδικας Κοινοφελών Περιουσιών (α.ν. 2039/1939 και ήδη ο ν. 4182/2013) δεν έχει εν προκειμένω πεδίο εφαρμογής, δοθέντος ότι η αναφερόμενη στο ερώτημα συμφωνία δεν αποτελεί δωρεά κατά την έννοια του Αστικού Κώδικα, αλλά συμφωνία μεταξύ κρατών (διακρατική) για την επίτευξη εθνικού σκοπού, η οποία, κατά ρητή πρόβλεψη των όρων της, διέπεται από το δίκαιο των Η.Π.Α. και, επομένως, δεν απαιτείται πράξη αποδοχής αυτής από τον Υπουργό Οικονομικών για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της κυριότητας του αναφερόμενου σε αυτή πλοίου στο Ελληνικό Δημόσιο, ούτε για να καταστεί δυνατή η εγγραφή του πλοίου στα ελληνικά νηολόγια. Κατόπιν της ως άνω απάντησης στο πρώτο σκέλος του ερωτήματος, παρέλκει η εξέταση των λοιπών ζητημάτων που τίθενται με το ερώτημα.

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε

Αθήνα, 23 Μαρτίου 2018

Ο Πρόεδρος

Μιχαήλ Α. Απέσσης
Πρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Αικατερίνη Χουρμούζη
Πάρεδρος ΝΣΚ